

BUDAPEST I-II.

Színes diapozitívek

1-24-ig

25-48-ig

Összeállította: **Ruzicska Józsefné**

Lektorálta: **Lócsy Erzsébet**

Magyar Diafilmgyártó Vállalat
Budapest 1975

I. rész

Buda, Pest és Óbuda 1873-ban történt egyesítésével született meg a mai főváros. A Duna két partján elterülő Budapest Európa egyik legszebb városa.

1. Napfényben tárul elénk a főváros. Buda hegyes vidékével átellenben, a folyó bal partján a a pesti síkság látszik. Az 525,2 km² nagyságú területen több mint 2 millió ember él.
2. A 235 méter magas Gellérthegy, mint egy természetadta kilátó emelkedik csaknem a város központjában. Tetején a felszabadulás emlékére emelt Szabadság-szobor Kisfaludy Strobl Zsigmond alkotása. A hegy oldalánál a Gellért Szálló. Főként külföldiek keresik fel.
3. A Gellérthegy lábánál, az Erzsébet-híd budai lejárójánál épült kétszintes útkereszteződés egy részletét látjuk. Elénk tárulkozik innen a pesti Duna-part az Intercontinental Szállóval, a Vigadó épületével és a Bazilika kupolájával, tornyaival.
4. A budai Várhegy az egyik legrégebben lakott terület. A városképnek is meghatározó, jellegzetes eleme a volt királyi palota és a hozzácsatlakozó középkori vár helyreállított erődrendszere.
5. A Várhegyen IV. Béla király építtetett először palotát a XIII. században, amely tovább bővült az Anjou-uralkodók korában. Fénykorát Zsigmond és Mátyás uralkodása idején érte el a

királyi lakhely. A történelmi idöket idézi a helyreállított Zsigmond_kori Buzogány-torony és a XVI. század első feléből származó Rondella.

6. A bástyafalokról a modern Erzsébet-híd és a pesti síkság háztengere rajzolódik ki.
7. A középkori palota homlokzatának részlete a Déli palotakert felől nézve. A fölötte látható barokk épületben van a Budapesti Történelmi Múzeum otthona, ahol több kiállításon gazdag anyaggal mutatják be a főváros múltját.
8. Külön egységet képez a „Középkori királyi palota a budai várban” című kiállítás, amely magában foglalja az elpusztult régi vár feltárt és helyreállított részeit is. Ezek közül a Gótikus Nagytermet és az 1366-ban épült Kápolna altemplomát látjuk.
9. Az erődrendszer részlete a keleti várlejtővel, a pártázatos löréses várfallal és a már említett Rondella kaputornyával. A középkori emlékeket hézagosan idéző képek után továbblépünk.
10. A II. világháború súlyos pusztításai után újra épülő, volt királyi palota és a Lánchíd a pesti Dunapart felől. A török hódítók kiűzése után emelt barokk palotát többször átépítették. Mai terjedelmét az Ybl-Hauszmann-féle átépítéssel 1881–1902 közötti időben nyerte. Ma múzeumok és tudományos intézetek otthona. A Lánchíd Budapest legrégebbi hídja. 1839–49 között létesült, Széchenyi István gróf kezdeményezésére. Tervezője William Tierney Clark, kivitele-

zését Clark Adám angol származású mérnök vezette.

11. A Várhegyet átszelő Alagutat Clark Adám saját tervei alapján építette 1853–57 között. A nemrég felújított (korszerűsített) Alagút egyik kijáratát látjuk a Lánchíddal.
12. A Várhegy ugyancsak kiemelkedő épületcsoportja a középkori eredetű Mátyás-templom és a századunk elején épült Halászbástya hosszan elnyúló falrendszere a bástyákkal. A Schulek Frigyes tervezte Halászbástya sétányairól felejtetetlen kilátás nyílik a város sok pontjára.
13. A kőfaragványokkal gazdagon díszített Mátyás-templom eredete a XII. századba nyúlik vissza. A templomot újjáépíttető Mátyás király itt tartotta esküvőjét 1476-ban. A századok folyamán többször alakított templom mai, neogótikus alakját 1873–1896 között kapta Schulek Frigyes tervei alapján. Műemlék a XVIII. században, a pestisjárvány alkalmával emelt Szentháromság-oszlop is. Jobb oldali képünk háttérében még egy középkori műemlék látható; a domonkosok Szent Miklós templomának maradványa. Kolostorának egykori épületében az ország egyik legrégebb főiskolája működött. Megtekintésre méltó a Mátyás királyt ábrázoló dombormű is a torony oldalfalán.
14. A Várnegyed hangulatos kis utcái napjainkig őrzik a középkori város képét, de szépek barokk házai, udvarai is. (A Fortuna utca)

15. A légi felvételen jól kivehető a Mátyás-templom hangsúlyos tömege, a szelíden hömpölygő Duna, a Margit-híd és a Margitsziget a két ágra vált folyó ölelésében.
16. A gondosan parkosított, mintegy 2,5 km hosszúságú Margitsziget virágos parkjaival, szórakozóhelyeivel, sportlétesítményeivel a város ékessége. A szigetet Béla király leányáról, Margitról nevezték el, aki itt élt a domonkos apácák kolostorában. A kolostor romjai ma is láthatók.
17. A török uralom 145 esztendejére (1541–1686) néhány épület ma is emlékeztet: például a budai oldalon található Rudas- és Királyfürdő, Képünkön Gül Babának, faragott kövekből épült, nyolc szögletű sírkápolnája a Mecset utca 14-ből. A szent életű dervis 1541-ben húnyt el, hamarosan Buda török kézre kerülése után.
18. Ősi városmag Óbuda is. Nevezetességei közé tartoznak a római városnak, Aquincumnak romjai. Érdeemes felkeresni az antik kultúra sok emlékét őrző Aquincumi Múzeumot. Képünk egy városnéző sétát idéz fel az óbudai amphiteatrum maradványainál.
19. A főváros arculatának új színfoltjai a nagy ütemben épülő modern lakótelepek. Ilyen az óbudai is, ahol a régi és az új találkozását, sajátos hangulatát kapta „lencsevégre” a riporter.

20. A budai hegyek felé vezető útnak szinte kapuja a nemrégén korszerűsített, forgalmas Moszkva tér, az új Metró állomásával.
21. Budán, 1967-ben adták át rendeltetésének a 18 szintes körszállodát, a festői környezetben levő Hotel Budapestet.
22. A környező tájak (hová libegőn, vagy fogaskerekű vasúton is mehetünk) jó időben megtelnek kirándulókkal. A budai hegyeket 11 km hosszan átszelő úttörővasúton a természet változatos képeiben gyönyörködhet az utazó.
23. A budai hegységhez tartozó János-hegy 529 méteres csúcsával a főváros legmagasabb pontja. Tetején a 28 méter magas kilátótoronyból egész Budapest elének tárul.
24. Ismét a Dunánál. Zárókép.

II. rész

25. Újra a Gellérthegyről tekintünk széjjel, Budapest eddig még nem mutatott képeit idézve. A hegy lábánál futó Szabadság-hídat látjuk, amelynek pesti hídfőjénél, egy neoreneszánsz épület, Ybl Miklós alkotása áll (1872–74). Ma ez a közgazdasági egyetem. Távolabb a Petőfi-híd és a pesti háztenger.
26. Több mint 15 km hosszú utat tesz meg a város területén a folyó, amelynek csillogó vizét Budapestenél 8 hid íveli át. A hajókikötő a Szabadság-híd és az Erzsébet-híd között. Háttérben a budai Várhegy.
27. Az újjáépített, gyönyörű ívelésű Erzsébet-híd a legifjabb és legmodernebb hidunk. 1964-ben avatták fel. A Kossuth-díjas Sávoly Pál tervezte.
28. A belvárosi plébániatemplom. Fővárosunk egyik legrégebbi temploma a Duna-parton, az egykori római erőd közelében. Eredetileg háromhajós bazilika, majd gótikus csarnoktemplommá építik. A XVIII. században alakítják egyhajós, barokk templommá, kiépítik a tornyot és a főbejáratot. A déli toronyban román ívsor részlete, körjáratos szentélye ma is gótikus. Oldalkápolnáiban két reneszánsz szentségtartó-fülke és megtekintésre méltó a szentélyben fennmaradt török imafülke, a mihrab is.
29. A sajátos hangulatú Belváros egyik híres üzleti utcája, a Váci utca.

30. A Belvárosban találjuk ezt a barokk, háromemeletes épületet, amely Martinelli, bécsi építész tervei szerint készült el 1727–1735 között. Eredetileg a rokkant katonák otthona, 1894-től a központi Városháza. Ma is a Fővárosi Tanács székhelye.
31. A Váci utca a Belváros nagy forgalmú terére, a Vörösmarty térre vezet. Jelentős, új létesítménye a déli szegélyén álló Kulturpalota.
32. Az Intercontinental Szálloda. A modern szálloda-óriás a pesti Duna-partra tervezett építészeti együttesből elsőnek készült el. Tervezője Finta József, Ybl-díjas építész.
33. A romantikus stílusú, helyenként magyaros motívumokkal díszített Vigadó 1859–64 között Feszli Frigyes építette. Gazdag külső szobrászati díszre részben Alexi Károly műve. Liszt Ferenc is többször játszott itt. A háborúban súlyosan megrongált épületet helyreállítása után látjuk.
34. A Magyar Tudományos Akadémiát 1825-ben alapította Széchenyi István gróf. A neves műemléket F. A. Stüler tervezte és 1862–65-ben épült. A Lánchíd feljáróinál, magas talpazaton álló oroszlánokat Marschalko János formázta kőbe.
35. A pesti városképet uraló Országház is a Duna partján áll. Steindl Imre tervezte és építette 1884–1904 között. A neogótikus formákat alkalmazó, gazdag kőfaragással díszített, reprezentatív épület 18 000 m² alapterületű, 268 méter hosszú és 119 méter széles.

36. Hatalmas eklektikus stílusú középület az Országház közelében, melyet a kor neves építész, Hauszmann Alajos tervezett. Eredetileg a Királyi Ítéltábla és Kúria számára építették 1893–96 között. 1957 után átmenetileg a Nemzeti Galéria otthona is volt.
37. A főváros legszebb sugárútja a 2,5 km hosszú Népköztársaság útja. Az itt emelkedő Állami Operaházat Ybl Miklós, a neves magyar építész tervezte neoreneszánsz stílusban (1875–84).
38. A Népköztársaság útja a Hősök terére torkollik. A magyar állam ezeréves fennállásának alkalmából készült Millenniumi Emlékmű Zala Györgynek és szobrásztársainak, valamint Schickedanz építésznek alkotása.
39. Schickedanz Albert és Herzog Fülöp tervezte eklektikus stílusban a Hősök terén álló Múcsarnokot is (1895). Termeiben képzőművészeti kiállításokat tartanak.
40. A Hősök terén álló Szépművészeti Múzeumot ugyancsak Schickedanz és Herzog tervezte. 1906-ban nyitották meg. Magyarország legnagyobb és világviszonylatban is jelentős gyűjteményét őrzi. Részlet a XVII–XVIII. századi festőket bemutató egyik terméből.
41. Légi felvétel a Hősök teréről, a Városligetről és a tóról. Előtérben a Szépművészeti Múzeum hatalmas épülettömbje.

42. A Városligeti-tó a Vajdahunyadvárral, amely megközelítő mása Hunyadi János, a híres magyar törökverő hadvezér egykori várának. Ma a Mezőgazdasági Múzeum várja ide a látogatókat.
43. Budapest fürdőváros. A melegvíz-forrásokból táplálkozó Széchenyi gyógy- és strandfürdő a Városliget festői környezetében épült. Nyitott és fedett medencéibe 1000–1200 méter mélységből tör fel a 73–76 °C-os gyógyvíz.
44. A Városliget árnyas fáinak tövében húzódik végig a széles Dózsa György út, amely a felvonulások, politikai demonstrációk színhelye.
45. Milliók szórakozása Magyarországon a labdarúgás. Sokféle egyéb sporteseményt is rendeznek az 1950-es évek elején épült Népstadionban. Százezer szurkoló befogadására alkalmas.
46. Keleti pályaudvar. Még a múlt században: 1884-ben megnyitott pályaudvar az új aluljáróval és a Metró állomásával a korszerűsített budapesti közlekedés egyik csomópontja.
47. A Dunához közel, a Kálvin tér mellett áll a Magyar Nemzeti Múzeum, klasszicista építészettünk szép alkotása. Pollack Mihály építette 1837–47 között.
48. A zárókép a főváros mindig forgalmas útját, a Rákóczi utat mutatja – de már nem jár rajta a sárga villamos. A mélyben a földalatti vasút kocsijai száguldanak.

Vége

Diafilm hny.

F. k.: Keresztes Mihályné